

“REFLEKSIONET E NIETZSCHE-S MBI JETËN”

MASTER I ARTEVE NË FILOZOFI

NGA

ARITA ZHJEQI

UNIVERSITETI I PRISHTINËS

FAKULTETI FILOZOFIK

DEPARTAMENTI I FILOZOFISË

PRISHTINË

JANAR, 2022

EKSPOZE E TEEMËS:

“Refleksionet e Nietzsche-s mbi jetën”

nga

Arita Zhjeqi

Mentori: Prof. Asoc. Dr. Astrit Salihu

Në këtë temë diplome të nivelit master, unë synoj të vendosi funksionin e zotërimit të konceptit të “jetës”, që përcaktohet nën perspektivën e reflektimeve niçeane mbi konceptin e “vullnetit për fuqi”. Ky koncept themelor i filozofisë së jetës që kam trajtuar në këtë temë diplome është nga Friedrich Nietzsche si lajmëtari kryesor i filozofisë së jetës, ai shkroi gjerësisht dhe bindshëm për përvojën intuitive të jetës dhe më vonë këto ide ishin të lidhura drejtpërdrejt me përvojën ekzistenciale individuale ekzistuese që u zhvilluan nga përfaqësues të tjerë me ndikim të filozofisë së jetës. Friedrich Nietzsche gjithashtu prezantoi konceptin e “vullnetit për fuqi”, e cila është forca kryesore lëvizëse, evolucioni nxitës, që përshkon tërë ekzistencën tonë. Përmes “vullnetit për fuqi”, ne mund të përvetësojmë një filozofi që pohon jetën. Ai më tej argumenton se nën të gjitha është pulsi i jetës si vullneti për pushtet apo për fuqi. Në fund të fundit, vizioni konstruktiv i vetë Nietzsche-s nuk është një revoltë tjetër “rivlerësimi”, por përkundrazi një “zhvlerësim i të gjitha vlerave” të papara. Ai kërkon ta zhvendosë njerëzimin “përtej së mirës dhe së keqes” në përfaqimin e rrjedhës nëntokësore të jetës, vullnetin për pushtet. Vetëm një “po” për jetën mundet, pas vdekjes së Zotit dhe fundit të moralit, të ofrojë shpresë për një fortesë kundër nihilizmit.

Qëllim i këtij punimi diplome është të nxjerrë në pah aspektet pozitive të filozofisë së Nietzsche-s, shumë shpesh të anashkaluara për studimin e kritikës së tij ndaj moralit, metafizikës dhe nihilizmit. Të filozofosh me çekan nuk do të thotë vetëm të shkatërrosh idhujt, por edhe ta përdorësh këtë çlirim për të ndërtuar një etikë sigurie. Për të kuptuar këtë etikë, unë do të fokusohem në kushtin që nxit afirmimin e jetës. Në vend që të tërhiqej nga vuajtjet e jetës brenda dëshpërimit, siç rekomandoi Schopenhauer, Nietzsche vendosi të afirmojë jetën dhe ta përjetojë jetën plotësisht. Megjithëse Nietzsche nuk ofron asnjë premtim lumturie ose lehtësim nga vuajtjet, ai e pranon se një pohim i jetës që mund ta udhëheqë Übermensch-in gjatë jetës dhe të lejojë një përpjekje për të kapërcyer dëshpërimin, vuajtjen dhe nihilizmin. Ky pesimizëm dionizian mund të ndeshet vetëm përmes muzikës, pasi këtu

Nietzsche gjeti pohimin më të madh të jetës. Nietzsche ishte një filozof shumë muzikor që besonte se muzika mund të sillte ekuilibër në botën e racionalizuar moderne dhe se shijet dhe shkrimet e tij muzikore pasqyrojnë këtë nocion. Në këtë mënyrë, filozofia muzikore e Nietzsche-s, e cila pret të ardhmen dhe një rilindje të tragjedisë, mund të zbatohet në ditët moderne në diskutimet e ekuilibrit midis racionalitetit harmonik dhe plasticitetit disonant brenda individualitetit. Fakti që Nietzsche ishte në kritikim të dimenzionit Apolonian dhe pikërisht kjo na mëson neve që të rikthehemi impulseve Dionisiane elanit jetësor, sepse ai konsideronte se jeta dhe bota jetësore nuk është ajo që është e konsistuar mbi praninë e vetëdijës, mbi pranimin e Unit si pjesë konstitutive e qenies njerëzore, ngase ai konsideronte se Uni dhe vetëdija janë vetëm manifestime të impulseve jetësore dhe të jetës në përgjithësi.